

MALŪNĖLIS / MALŪNAS

Lietuvių liaudies šokis

Kotrynos Marijošienės, Marijos Baronaitės, ir Juozo Lingio choreografija

Liaudies muzika

„Malūnas“, „Melnikas“, „Melnycia“, „Malūnėlis“—tokiais pavadinimais ratelių ir šokių užrašyta visuose Lietuvos regionuose. Juos mini tautosakininkai—F. Kuršaitis (1806-1844), L. Ivinskis (1811-1881), A. Juška (1819-1880), M. Davainis-Silvestraitis (1849-1919), M. Grigonis (1889-1971) ir kt. Ratuota labai įvairiai: vienur bet kiek porų sustodavo ratu, susikabindavo abiem ištiesiom rankom ir jas supdavo; paskui vaikinai bėgdavo vienu ratu (išoriniu ar vidiniu), o merginos—kitur; kitur poros rankas supdavo sustojusios eile, o paskui vaikinai ir merginos bėgdavo atskirais, ne koncentriniais ratais; dar kitur rankas supdavo sustoję eilėmis, o paskui poros landžiodavo—vienos eilės ratuotojai praleisdavo, o kitos pralisdavo. Ratuodavo ir eidami ratu, apsisukdami susikabinę už parankių, plodami ir kt. Įvairus ir dainos tekstas. Bene labiausiai paplitę tokie žodžiai:

Zur zur malūnėlis.

Šiaudų kūlys bernužėlis.

Štaudiniai ratai.

Stikliniai čebatai.

Arba:

Šiaudų batai.

Šakalėlių padai.

Aš negaliu šokinėt.

Man kojeles skauda.

Pirmąją „Malūnėlio“ sceninę kompoziciją 1936 m. sukūre Jurbarke gyvenusi K. Marijošienė. 1938 m. ji šokį parodė Kauno apygardos gimnazijų pirmenybėse ir laimėjo pirmą vietą.

1942 m. „Malūnėlį“ Valstybiniame ansamblyje pastatė M. Baronaitė, o 1946 m., J. Švedo pasiūlymu, jį perredagavo J. Lingys. Aikštėje „Malūnėlis“ šokamas nuo 1955 metų.

„Malūnėlis“ pradedamas grūdų sijojimu, po to į malūną vežama ir malama. Smagiai sukasi sparnai, krumpliaračiai, turbinos, ratai vieni kitus suka su diržo pagalba. Kai miltai sumalti, malūnas sustoja.

„Malūnėlis“ pasižymi greitu tempu ir staigia piešinio kaita. Iš vienos figūros pereiti į kitą reikia dviejų, daugiausia keturių bėgamųjų žingsnių. „Malūnėlio“ šokio muzika trijų dalių. Pirmosios dvi dalys trunka po aštuonis, o trečioji—šešiolika taktų. Metras—2/4.

Ilgai šokmas ir „Malūnas“. Malūnui pasirinkta tikta trečioji dalis, atitinkamai kartojama per visą šokio atlikimą. Metras—2/4 takto. Tempas—juo smarkešnis, juo gražiau visas Malūnas sukasi.

Per visą šokį vaikinai laisvas rankas laiko ant juosmens, o merginos už sijonų.

Malūno šokio aprašymas išleistas knygoje „Mūsų šokiai, ir Malūnelio sceniniai ir aikštės variantai įvairiuose knygose—„Atidarykit vartelius 2“, „Jievaro tiltas I“, ir „Lietuvių Liaudies Šokiai.“ XV Tautinių Šokių Šventėje šoki atliks jaunimo grupės. Kadangi aikštėje šokių grupės bus jungiamos įvairiomis figūromis (sparnais ir t.t.), čia aprašyti keli posmai, kurie bus kiekvienos grupės šokami atskirai šokio pradžioje.

ŠOKIO ŽINGSNIAI

Pagrindinis žingsnis—lengvas, lygus bėgimas. Per vieną muzikos taktą—du bėgamieji žingsniai. Kartais reikia bėgti labai plačiais žingsniais, kartais siaurais arba pasisukus šonu.

Be bėgamojo žingsnio, dar šokama pritupiamuoju žingsniu.

ŠOKIO EIGA

Šokėjai sustoja ratu: vaikinai pasisukę nugarą į centrą, merginos—prieš juos. Porose šokėjai susikabina abiem ištiestom rankom (1 pieš.).

I

Sijojimas (8 tkt.)

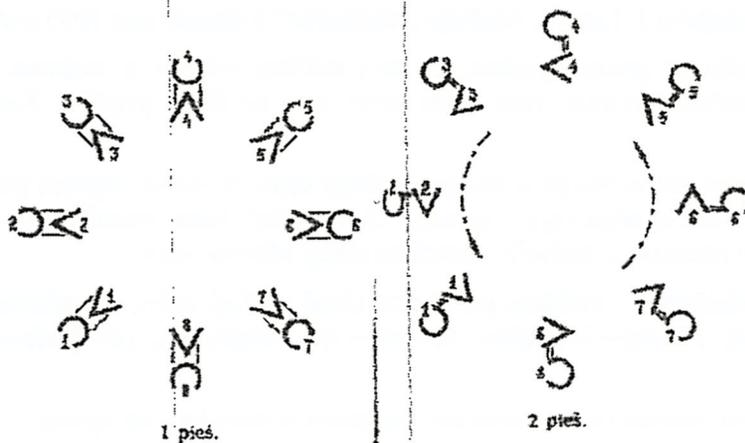
Grojama pirmoji muzikos dalis.

1-2 taktas

Šokėjai šoka du pristatomouosius žingsnius (vaikinas kairėn, mergina dešinėn) ir keturis kartus (kas ketvirtinė) supa sukabinę rankas tai į vieną, tai į kitą pusę, pakeldami beveik iki pečių aukščio. Vaikinai pradeda supti į kairę, merginos—į dešinę, t. y. abu į vieną pusę.

3-4 taktas

Visi šokėjai keturiais žingsniais apsisuka po vieną kartą ir kartu truputį paeina ratu į dešinę. Vaikinai sukasi per kairį petį, merginos—per dešinį; sukdami rankų nepaleidžia, bet poroje truputį suartėja ir rankas perkelia per galvą.

5-8 taktas

Šokėjai dar kartą pakartoja 1-4 takto judesius.

8-to takto pabaigoje šokėjai pasisuka kairiu petimi į rato centrą ir poroje susikabina virš alkūnių (2 pieš.).

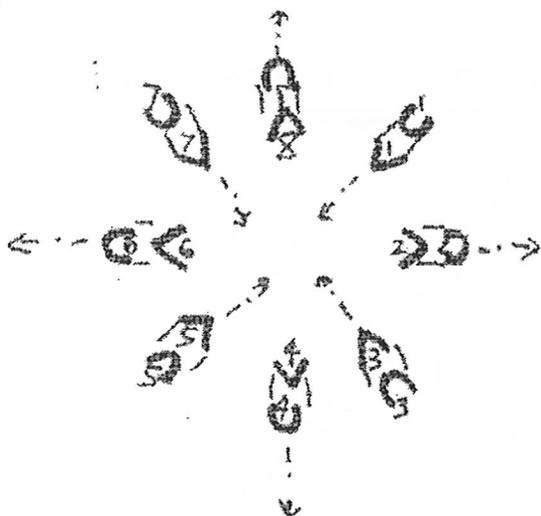
Bėgimas ratu (8 tkt.)

Grojama antroji muzikos dalis.

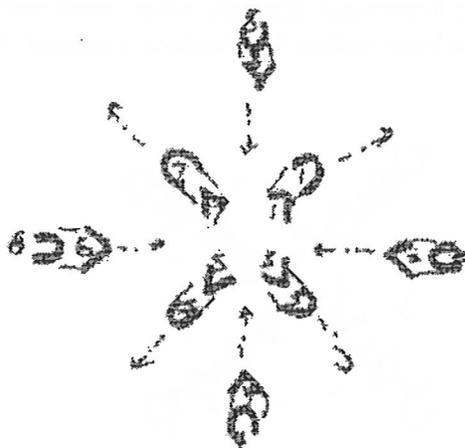
1-8 taktas

Šokėjų poros visus aštuonis taktus bėga ratu į dešinę (2 pieš.) ir apibėga visą ratą.

Per 8-tą taktą poros susikabina vežimėliais (3 pieš.), susikabinę rankomis (dešinė su dešine, kairė su kaire, lyginių porų prieky merginos, o nelyginių vyrai).

3 pieš.

4 pieš.

Vežimėliai (16 tkt.)

Grojama trečioji muzikos dalis.

1-2 taktas

Keturiais bėgamaisiais žingsniais lyginės poros šoka į išorę, o nelyginės į vidų (3 pieš.).

3-4 taktas

Visi šokėjai paleidžia rankas, keturiais bėgamaisiais žingsniais pasisuka pusę rato dešinėn ir vėl susikabina vežimėliais.

5-6 taktas

Visos poros keturiais bėgamaisiais žingsniais pro tuos pačius tarpus bėga pirmyn, lyginės poros į centrą, nelyginės—į išorę (4 pieš.)

7-8 taktas

Visi šokėjai pakartoja 3-4 takto judesius ir vėl pasisuka pusę rato.

9-14 taktas

Šokėjai kartoja 1-6 takto judesius, vis bėgamos pro tuos pačius tarpus.

15-16 taktas

Šokėjai bėgamaisiais žingsniais sudaro sparnus. Sparnus sudaro 1-oji pora su 2-ąja, 3-ioji su 4-ąja, 5-oji su 6-ąja ir 7-oji su 8-ąja. Visi šokėjai yra pasisukę kairiu petimi į centrą; lyginiai vaikinai susikabina tarpusavyje kairėm rankom. Sparnuose šokėjai susikabina virš alkūnių (5 pieš.).

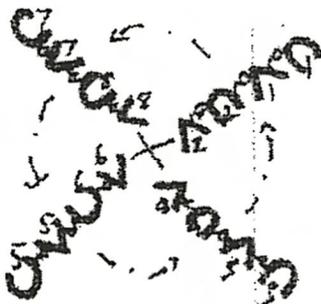
II

Pirmieji sparnai (8 tkt.)

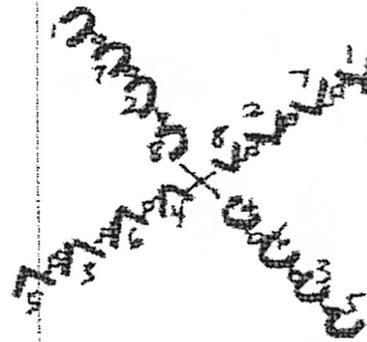
Grojama pirmoji muzikos dalis.

1-6 taktas

Sparnai bėgamuoju žingsniu sukasi prieš saulę tris ketvirčius rato (5 pieš.). Sparnų centre esantys vaikinai bėga mažais žingsneliais, o galuose merginos—plačiu žingsniu.

5 pieš.

6 pieš.

7-8 taktas

Šokėjai paleidžia sukabintas rankas, pavieniui pasisuka pusę ratuko per kairį petį ir keturiais bėgamaisiais žingsniais sudaro kitus sparnus: vieną sparną—pirmųjų keturių porų vaikinai, kitą—jų merginos, trečią—antrųjų keturių porų vaikinai ir ketvirtą—jų merginos; visi pasisukę dešiniu petimi į centrą ir susikabina, kaip figūros pradžioje (6 pieš.).

Antrieji sparnai (8 tkt.)

Grojama antroji muzikos dalis.

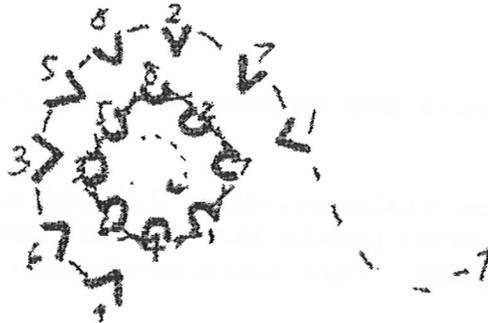
1-6 taktas

Sparnai smagiai sukasi pasauliui ir apsisuka vėl tris ketvirčius rato (6 pieš.).

7-8 taktas

Šokėjai keturiais bėgamaisiais žingsniais persigrupuoja: visos mergina subėga į rato centrą ir susikabinusios krepšeliu už nugaros, sudaro ratuką. Visi vaikinai susikabina rankomis paprastai žemai ir sudaro vieną ilgą grandinę—diržą; prieš susikabindami, 5-8 vaikinai pasisuka vietoje

pusę ratuko per dešinią petį (7 pieš.).

7 pieš.

Diržas (16 tkt.)

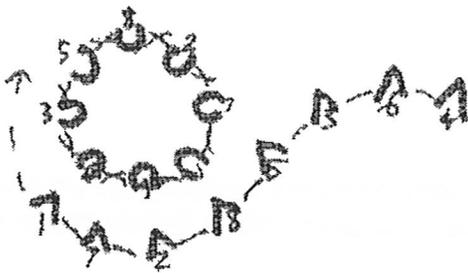
Grojama trečioji muzikos dalis.

1-14 taktas

Merginos pritupiamuoju žingsniu smagiai sukasi ratu kairėn.

Vaikinai tuo metu vėl „rašo“ (veda 1-asis) aštuoniukę; jie pirmiausia apšoka ratą dešinėje scenos pusėje, ir tada pro avanscena šoka aplink merginų ratuką (7-8 pieš.).

Pastaba: Šventėje vaikinai suks pirmąją aštuoniukės dalį aplink merginas, šokančias kitame kvadrato.

8 pieš.

9 pieš.

15-16 taktas

Merginos sustoja suktis ir keturiais bėgamaisiais žingsniais šoka atbulos, pakeldamos rankas ir sudarydamos vartelius, pro kuriuos vaikinai keturiais bėgamaisiais žingsniais subėga į rato centrą ir susikabina paprastai žemai (9 pieš.)

III

Varteliai (16 tkt.)

Grojama pirmoji ir antroji muzikos dalis.

1-2 taktas

Vaikinai šoka keturis bėgamuosius žingsnius atbuli, iškeldami rankas aukštai ir sudarydami

vartelius. Merginos lenda keturiais bėgamaisiais žingsniais į rato centrą, savo vaikinui iš dešinės (10 pieš.)

3-4 taktas

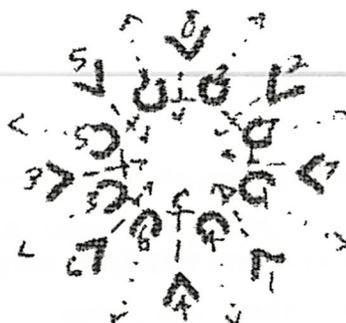
Šokėjai kartoja 1-2 takto judesius, tik dabar merginos kelia vartelius ir vaikinai lenda (11 pieš.)

5-16 taktas

Šokėjai kartoja 1-4 takto judesius, ir pabaigoje subėga į 12 piešinyje nurodytas vietas. Merginos susikabina bendrame rate, o vaikinai, pasisukę kairiais pečiais į rato centrą, sudaro turbiną— kairėmis rankomis sudaro žvaigždutę, o dešines uždeda ant sukabintų merginų rankų.

10 pieš.

11 pieš.

Trubina ir dantratis (16 tkt.)

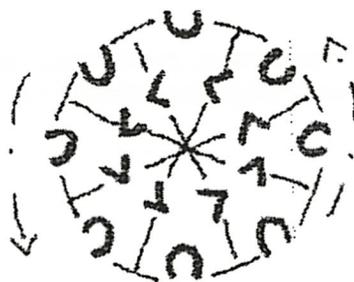
Grojama trečioji muzikos dalis.

1-7 taktas

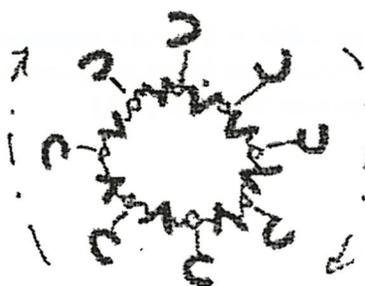
Turbina sukasi ratu prieš saulę (12 pieš.).

8 taktas

Apsisukę visą ratuką, šokėjai dviem bėgamaisiais žingsniais iš turbinos persigrupuoja į dantratį: vaikinai atsisuka į rato centrą ir susikabina virš alkūnių, o merginos uždeda dešines rankas ant vaikinų sukabintų rankų (13 pieš.).

12 pieš.

13 pieš.

9-16 taktas

Dantratis sukasi pasauliui (13 pieš.) ir apsisuka pusantro karto.

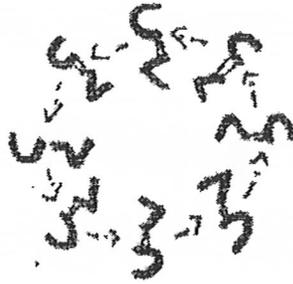
16-ojo takto pabaigoje šokėjai susikabina poros ant pečių, pasisukę kairiais pečiais į rato centrą.

Išėjimas (32 tkt.)

Grojamoms visoms muzikos dalims.

1-32 taktas

Šokėjai porose šoka bėgamuoju žingsniu ratu ir iššoka į užkulsius (14 pieš.)

14 pieš.

MALŪNAS

Sam J Zolneris

First system of musical notation, featuring a treble and bass clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The music consists of a series of chords in the right hand and a simple bass line in the left hand. A dynamic marking of *mf* is present.

Second system of musical notation, continuing the piece. It includes a first ending bracket labeled '1' and a second ending bracket labeled '2'. The notation shows more complex chordal textures and melodic lines.

Third system of musical notation, featuring a treble and bass clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The music consists of a series of chords in the right hand and a simple bass line in the left hand. A dynamic marking of *p* is present.

Fourth system of musical notation, featuring a treble and bass clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The music consists of a series of chords in the right hand and a simple bass line in the left hand. A dynamic marking of *mf* and the word *rit.* are present.

Fifth system of musical notation, featuring a treble and bass clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The music consists of a series of chords in the right hand and a simple bass line in the left hand. It includes a first ending bracket labeled '1' and a second ending bracket labeled '2'. A dynamic marking of *f* is present.

MALŪNĒLIS

Jona ŠVEDO
harmonizācijas šaknis

The musical score is presented in three systems, each consisting of a grand staff with a treble and bass clef. The first system begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The second system is marked with a circled '1' and a repeat sign. The third system is marked with a circled '2'. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and dynamic markings.

First system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The treble staff begins with a circled number '2' above the first measure and a circled number '3' above the second measure. The music features a sequence of chords and melodic lines in both hands.

Second system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The music continues with a sequence of chords and melodic lines in both hands.

Third system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The music continues with a sequence of chords and melodic lines in both hands.

Fourth system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The music concludes with a sequence of chords and melodic lines in both hands, ending with a double bar line and a repeat sign.